

Jótekonysági est a szatmári tehetségek javára

A Szatmár Alapfokú Művészeti Iskola hívta a művészet iránt érdeklődőket a városi színházterembe, ahol az iskola legtehetségesebb növendékei léptek fel egy nagyszerű hangulatú esten. Kiállítás az aulában a képzőművészet különböző ágaival foglalkozó diákok munkáiból, modern és néptánc, zongoraszólók és négykezesek, gitár, hegedű produkciók váltották egymást. Mi, nézők pedig csak gyönyörködhattunk fiataljainkban, s reménykedve mondogattuk egymásnak: Van jövőnk!

Nehéz kiemelni produkciókat, de talán mégis megérdemli a névszerinti említést a zongorista Zágonyi Bettina és a képzőművész Szűcs Dóra. S, még egy név, aki tanárként, művészként mutatta meg a diákoknak, hogy hová is lehet eljutni: Mándi Ákos fergeteges sikert aratott Schubert darabjával. Mátészalkán magasan van a mérce, de szerencsére sok a tehetség is. Őket támogatja ennek az estnek is a bevétele.

P.O.

Eszések Vislaban...

Magyarországról az Esze Tamás Gimnáziumból öten utazhattunk a lengyelországi Vislaba dr. Lőrinczné Varga Erzsébet tanárnő vezetésével a Fialat Európai Polgárok Egyesületeinek szövetsége (FACE) szervezésében megtartandó 12 ország fiataljait egyesítő rendezvényre.

A találkozó célja az európai fiatalok barátságának erősítése, egymás kultúrájának megismerése volt. Előzetesen készülhettünk különböző témákról - , integráció, kisebbségi kérdések, rasszizmus, nagyvárosok élete, kultúrák különbözősége, településünk, lakóhelyünk bemutatása stb. - amelyeket workshopokon beszéltünk meg. A találkozó nyelve az angol volt, és a témák nehézsége ellenére többé-kevésbé elég jól megértettük egymást. A rendezvény részeként minden csoport bemutatta országának jellemző ételeit és italait. Talán nem is kell mondanom, hogy a legnagyobb sikert a magyar Tokaji borok és a Nobilis-termékek, a szárított gyümölcsök aratták.

Az egy hét alatt ellátogattunk Auschwitzba, találkoztunk politikusokkal, táncolhattunk lengyel táncban, megkóstolhattuk a helyi ételspecialitásokat. A legemlékezetesebb élmény számomra Krakkó marad. Ide bármikor szívesen visszatérnék...

Sokan segítettek bennünket abban, hogy elutazhassunk erre a találkozóra, és a nemzeti esten a magyar termékekkel tudjuk képviselni országunkat, városunkat.

Köszönjük támogatóinknak - Nobilis Rt. Novák Tibor, MOM Vízmeréstechnikai Zrt., Esze Tamás Gimnázium alapítványa, Szabó István polgármester úr, Szal-Tó Kft, Művészetbarát Egyesület, Eduo Üzletház, Posta - segítségüket, mert ahogy mondani szokták: nélkülük ez az út nem jöhetett volna létre!

Kaptur Orsolya XI./A

Látogatás egy amerikai magyar zeneszerzőnél

Serly Lajos (Losonc, 1855. 03. 13. - New York, 1939. 02. 01.) karmester, zeneszerző.

Már gyermekkorában rajongott a zenéért, s meg középiskolás diák volt, amikor a De szomorú a tilinkóm hangja c. első nótáját szerezte. Magasabb fokú zenei tanulmányait a budapesti Zeneakadémián kezdte meg, majd a bécsi konzervatóriumban fejezte be. Ezt követően néhány évig vidéki színtársulatok zenekarait vezette. 1881-ben szerződött a Népszínházhoz, és csakhamar jelentős feladattal bízták meg. Erkel Elek azzal a kéréssel adta át neki Almási Balogh Tihamér A tót lány c. népszínművet, hogy három napon belül szerezzen hozzá dalbetéteket. A feladatnak várakozáson felül eleget tett. Népszínmű-dalok szerzésére később is gyakran felkérték. A Népszínházban eltöltött sikeres évek alatt összegyűjtött pénzen Óbudán felépítette a Kisfaludy Színházat, amelyet 1897. február. 20-án nyitottak meg. Vállalkozása azonban nem járt sikerrel, néhány év leforgása alatt teljesen tönkrement, és üres zsebekkel volt kénytelen színházától megválni. Elkeseredésében hétagú családjával 1905-ben kivándorolt Amerikába, és élete végéig ott maradt. További munkássága során New Yorkban megalakította az első magyar színtársulatot, majd a filharmonikusok zenekarát hívta életre, de mindezek csupán erkölcsi sikert jelentettek számára. Az anyagi gondok új hazájában is élete végéig elkísérték.

Az alábbi remekbe szabott írás közzétételével - fejet hajtva - emlékeznek meg a nemzetközi zenei világ egyik kiválóságáról, Serly Lajosról, édesanyjuk (Serly Olga Terézia, született Nagykárolyban) nevében is a Mátészalkán született Szilvássy Lajos, Tibor, Zsolt és László.

1929. nyarán alig két napja volt Kováts István a békésszentandrási Takarékpénztár főkönyvelője Amerikában, amikor a New York-i Kerekes bácsi /Bros Kerekes/ könyvesboltjában megismerkedett egy magyaros temperamentumú öregúrral, Serly Lajossal. Ő ekkor már közel három

évtizede élt Amerikában.

Bár rövid ideig voltak hárman együtt, Kovátsnak azonban elég volt ahhoz, hogy az öregúr szellemes megjegyzéseiből megállapítsa: lehet Serly Lajos kiváló zenész, de legalább ilyen publicista értékkel is rendelkezik. Minden bizonnyal megnyerte Kováts az öregúr tetszését, mert látogatásra meghívta otthonába, amelyre már másnap sor került. Erről Kováts - a fenti cím alatt - így írt:

- Nagyon érdekelt a rokonszenves úr egyedi mivolta, ezért szinte égttem a vágytól, hogy mielőbb találkozhassak otthonában újra vele. - Serly Lajos lakása New York csendesebb részében van, s oda belépve a magyar otthon levegője csapott meg. A ház lakrészében levő bútorokat, berendezéseket, képeket, könyveket mind-mind magyar ízünek, hazainak találtam. Ennek ellenére a vendéglátóm mégis el akarta hitetni velem, hogy ő már telivér amerikai és fityűl a magyar hazára.

Ugyanis mint nagy demokratának, nem tetszett neki az akkori politikai helyzet, lebecsülte a kormányt és az államférfiakat. Ő csak egyetlen nagy magyart ismert el: Kosuth Lajost. Ok és okozati összefüggésben magyarázta a trianoni katasztrófa tulajdonképpeni okait.

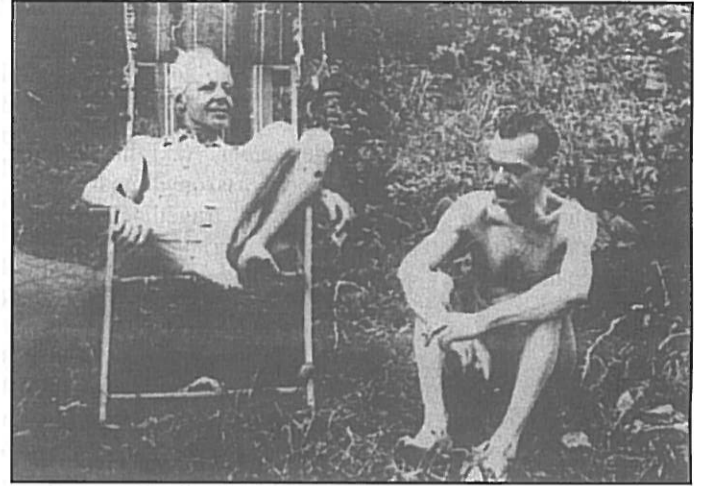
Elmondta igen nagy szomorúsággal, hogy öregedő szívét nagyon bántja a trianoni átok és nemigen mer hinni Nagy-Magyarország feltámadásában - a kialakult európai politikai viszályok között. Szeretné, ha egész Európa nemzetközivé válna és ebből a tömkelegből a magyarság életereje felülkerekedne.

Ezután témát váltott és Amerikát kezdte dicsérni, hangoztatva, hogy milyen nagyszerű az állami és társadalmi berendezkedése, hogy ő mennyire meg van ott elégedve, de közben észre sem vette, hogy ebbe a dicséretbe minduntalan beleszóvi a magyar vonatkozásokat és bár mesésen berendezett állam Amerikát, Magyarország azonban mégiscsak a "világ közepe".

Serly Lajos a könyvet nagyon szereti, lakásában nincs olyan helyiség, amelyben könyvvel tömött szekrény vagy polc ne lenne.

Régi, itthon nem ismert, illetve elfelejtett 1500-tól kezdődő kiadású könyve szinte megszámlálhatatlan található és közöttük néhány olyan, amely a Nemzeti Múzeumunkban sincs.

Serly Lajosról bizvást meg lehetett állapítani, hogy sokat látott, olvasott, nagy műveltségű ember, temérdek élettapasztalattal.

Bartók és Serly Tibor

Valaha a budapesti Népszínház zeneigazgatója volt, ahonnan "kuruc magyarsága" miatt vált meg, s akkor - hogy szerinte a budai svábokat megmagyarosítsa, megépítette a budai Kisfaludy színházat, amely vállalkozás Serly Lajos minden vagyonát elapasztotta. Ezt követően mint zeneszerző bejárta Európának egy részét, s végül kikötött ő is sok-sok magyarral a tengeren túl, az un. új világban, Amerikában. A hányattatások után a sorsa jobbra fordult, s szép pozíciókat szerzett mint színházi zeneigazgató és zeneszerző. Nagyon sok zeneműve forog közkezen az új hazájában, és gyakran ír cikkeket az amerikai angol és magyar lapokban.

Serly Lajos egyáltalán nem titkolta és nem is mentegetőzött, hogy minden kiválósága, anyagi jóléte, ha úgy tetszik sovinizmusa ellenére ő nem mentes az amerikai magyar sorsától: bár gyermekei meg kitűnő magyarak, de unokái már csak magyarul tudó amerikaiak lesznek.

Egy generációval mégis meghosszabbította családjában az amerikai magyarság életét, mert általában a kivándorolt magyar ott született gyermeke már csak magyarul tudó amerikai. - Ezzel fejeződik be Kováts Istvánnak egy Amerikába szakadt magyarról, Serly Lajos zeneszerzőről és publicistáról készült élménybeszámoló szerű írása.

Serly Lajos a békésszentandrási magyar vendéget egy addig még be nem mutatott zeneművével (Nem! Nem! Soha! c. nemzeti induló) is megajándékozta, melyet Kováts hazajövetele után néhány héttel (1929. augusztus 18.) egy műsoros estélyen a békésszentandrási ifjak debütáltak.

A tudósító szerint a szép induló és annak kiváló előadása igen nagy tetszést váltott ki a közönség részéről.

- Ez írás kapcsán nyíló lehetőséget felhasználva a továbbiakat már e cikk közreadója teszi Serly Lajos életrajzához: Serly nemcsak zeneakadémiai növendék, zene-

szertő, színházi karmester, színész, színházigazgató, hanem dalszövegíró is volt.

Talán kevesen tudják, hogy az országban oly népszerű dalnak, a Kéknefelejcsnek is ő a dalszerzője. Szövegét Nógrádi Pap Gyula írta, amely eredetileg így hangzott:

Kéknefelejcs, kéknefelejcs virágozik az Ipoly-folyó partján." (Úgy tudom, a nótá Palócföldön született).

Az operett-szerzők népes taborába ő is beletartozott. Amerikában legtöbbször saját operettjeit tűzte műsorra, a Marcsa és Mariskát, a Marica, a világszép asszonyt és az Alhambra rózsáját.

Állítólag nagyon sikeres operettek voltak, melyeket saját színházában mutatott be.

Azzal, hogy odakint magyar színtársulatot alapított, letette alapjait az amerikai magyarok operettszínházának.

1898-ban Londonban lépett fel utoljára hetventagú zenekarával, és a rákövetkező évben elhagyta az európai zenei világot, szerződést bont Budapesten. Ötvenéves korában kivándorol New Yorkba.

(Szarvasi Hírlap, 1929.)

Közléteszi:

dr. Szilvássy László, Szarvas

A Serly-család másik tagja is a zenei élet eminense volt, Serly Tibor, aki mint zeneszerző és karmester a philadelphiai filharmonikusok zenekarának volt a karmestere. Innen ismerték egymást Bartókkal. Serly Tibor zeneszerző és karmester (*1900) Bartók "belső köréhez" tartozott az amerikai években. Bartók halála után ő készítette el a III. zongoraverseny utolsó 17 ütemének hangszerelését és ő fejtette meg" a befejezetlenül maradt Brácsaverseny gyorsírási változatait is.

Serly Tibor Magyarországon is járt, legutóbb 1971 (?) -ben, amikor a Magyar Rádió meghívott vendége volt. Angliai vendégszerepléséből jövet autóbaleset áldozata lett. Ezt a Magyar Rádió közölte.

Őrá is kegyelettel emlékezünk.